Иртнĕ çул итогĕсене пĕтĕмлететпĕр

Çĕнĕ çулта та пĕр тĕллевпех, пĕрлех ĕçлер

(Вĕçĕ. Пуçл. 1-мĕш стр.).

Пулас тыр-пул никĕсне хывса хăварассишĕн пĕлтĕр уйрăмах лайăх ĕçленĕ хуçалăхсене те палăртса хăварас килет. Суворов яч. хис. (794 гектар), «Ударник» (420 гектар), «Оринино» (313 гектар), «Свобода» (230 гектар), «Сеятель» (242 гектар), Ильич яч. хис. (210 гектар) хуçалăхсенче кĕрхи культурăсен лаптăкĕсене уйрăмах пысăклатрĕç.

Пирĕн район республикăра çĕр улми туса илессипе те палăрса тăрать. Пĕлтĕр унăн лаптăкне 200 гектар чухлĕ пысăклатма пултартăмăр. 2008 çулта 56,0 пин тонна е 2007 çулхинчен 4 пин тонна ытларах çĕр улми туса илнĕ. Иккĕмĕш çăкăрăн вăтам тухăçĕ 181 центнер пулчĕ. Ку тĕлĕшпе уйрăмах «Оринино», Ильич яч. хис. «Герой», Да-Ан, «Свобода», «Ударник» хуçалăхсем ăнăçлă ĕçлерĕç.

Иртсе каякан çулталăкра тата çĕр ĕç культурипе çине тăрарах ĕçлеме пуçларăмăр. Çапла майпа малтан усă курман 1626 гектар çĕр лаптăкне хута яма пултартăмăр.

Выльăх-чĕрлĕх сферинче те ырă утăмсем пулмарĕç мар. 2008 çулта ашкакая малтанхи çулхинчен 2 процент ытларах, 7900 тонна туса илтĕмĕр. Майракаллă шултра выльăх ашне туса илессипе уйрăмах Суворов яч. хис., «Ударник» хуçалăхсем, сысна ашне туса илессипе Чкалов яч. хис., Суворов яч. хис. хуçалăхсем лайăх ĕçлени палăртмалла.

2008 çулта пурĕ 49 пин тонна сĕт суса илнĕ е 2007 çулхинчен 4 процент ытларах. Кашни ĕнерен вара вăтамран 4400 килограмм сĕт сунă е ун умĕнхи çулхинчен 12 процент нумайрах. Ку енĕпе уйрăмах «Герой», Ильич яч. хис., Суворов яч. хис., Чкалов яч. хис. хуçалăхсене ырăпа палăртса хăвармалла.

Пире паян выльăхсен йышĕ чакса пыни шухăшлаттарать. Выльăх апачĕн пахалăхне лайăхлатассипе те хытах тимлемелле. Пĕтĕмĕшле ăна кашни условнăй выльăх пуçне 19,1 центнер хатĕрлесе хăвартăмăр. Выльăх апатне «Свобода», Е.Андреев яч. хис., «Ударник», Чапаев яч. хис хуçалăхсенче тата та нумайрах янтăларĕç.

Выльăх-чĕрлĕх отраслĕнче малта пыракан технологие пурнăçа кĕртмелле. Тĕслĕх илме инçех каймалла мар. Иртсе каякан çулта «Свобода» хуçалăхра сыснасен çĕнĕ сарайне туса пĕтерчĕç, паян-ыран хута каймалла вăл. «Ударникра» та ĕне фермине реконструкцилесе паянхи кун ыйтакан оборудовани вырнаçтарчĕç. Çавăн пекех «Герой», Ильич яч. хис. хуçалăхсенчен те ку енĕпе тĕслĕх илмелли çук мар.

– Юрий Александрович, юлашки çулсенче халăхăн пурнăç шайĕ палăрмаллах хăпарчĕ. Иртсе каякан çулта ку тĕлĕшпе тунă утăмсем çинче чарăнсан аванччĕ.

– Халăхăн пурнăç шайĕ мĕнле пулни потребительсен таварĕсене мĕн чухлĕ сутниччен те уççăнах курăнать. Ваккăн сутмалли таварçаврăнăш планне 2008 çулта пĕтĕмпе 586 миллион тенкĕлĕх пурнăçланă е 125 процентпа танлашать. Таварçаврăнăш Муркаш районĕпе 132 процент, Мăн Сĕнтĕр районĕпе 131 процент чухлĕ пулчĕ.

Халăха тӳлевлĕ пулăшусем 65 млн. тенкĕлĕх панă.

2008 çулта инженери тата социаллă инфраструктура объекчĕсене малалла турăмăр. Çакна валли 518 млн. тенкĕ инвестиципе усă куртăмăр. Москакасинче 36 хваттерлĕ çурт туса пĕтерсе хута ятăмăр. Муркашри Парк ураменче çĕнĕ çурт тăвассипе ĕçлеме пуçларăмăр. 2009 çулта туса пĕтерсе хута ямалла ăна. Пурĕ 2008 çулта 30 пин тăваткал метр çурт-йĕр тунă. Çавăн пекех район центрĕнчи физкультурăпа сывлăха çирĕплетмелли комплекса туса пĕтерсе Республика кунĕнче хута ятăмăр.

Юлашки икĕ çулта ялсем патне асфальт çул сарассипе нумай ĕç туса ирттертĕмĕр. 2007 çулта 15 ял патне 19,09 километр çул тунă пулсан, 2008 çулта тепĕр 19 ял патне çити 23,793 километр тăршшĕ çул турăмăр. Пĕтĕм çулсене тума 345 млн. тенкĕ укçа тухса кайрĕ. 2008 çулта çулсене юсассипе те нумай ĕçлерĕмĕр. Республика пĕлтерĕшлĕ çулсене 39,8 километр тăршшĕ юсарăмăр (212 млн. тенкĕлĕх), вырăнти çулсене – 8,09 километр тăршшĕ (24,9 млн. тенкĕлĕх). Уйрăм çынсен çурчĕсене, социаллă сфера объекчĕсене те сут çанталăк газĕ кĕртнĕ.

Халăха çурт-йĕрпе тивĕçтерессипе районта тĕрлĕрен программăна пурнăçа кĕртетпĕр. 2002-2010 çулсене валли йышăннă «Çурт-йĕр» программăн «Çамрăк çемьесене çурт-йĕрпе тивĕçтерессси» подпрограммипе килĕшӳллĕн 12 çамрăк çемье асăннă пулăшупа усă курма паракан свидетельствăсене илнĕ. Пурĕ 3240, 0 пин тенкĕлĕх пулăшнă çамрăк çемьесене.

Чăваш Республикин Президенчĕн 2002 çулхи мартăн 6-мĕшĕнчи 51-мĕш номерлĕ «Чăваш Республикинчи çамрăк çемьесене патшалăх пулăшăвне памалли мерăсем çинчен» Указĕпе килĕшӳллĕн тепĕр 4 çемьене 718,7 пин пин тенкĕлĕх субсиди панă.

Ялта пурăнакан, ĕçлекен çамрăк çемьесене çамрăк специалистсене пулăшмалли «Яла 2012 çулччен социаллă аталантарасси» программăпа килĕшӳллĕн федераллă бюджетран тĕп списокри 6 çын пурĕ 1696,7 пин тенкĕлĕх пулăшу илчĕ, хушма списокпа тепĕр 4 çынна 961,65 пин тенкĕлĕх пулăшу патăмăр. Вырăнти бюджетран хушма спискорисене пулăшма 96,165 пин тенкĕ укçа уйăртăмăр. 2008 çулта тĕп списокпа çурт-йĕр условийĕсене 6 çамрăк çемье тата çамрăк специалист лайăхлатрĕç (федераллă бюджетран – 1784,39 пин тенкĕ, вырăнти бюджетран – 2380,8 пин тенкĕлĕх).

Çавăн пекех 2008 çулта район администрацийĕ пĕр тăлăха пурăнмалли пӳлĕм туянма Москакасси ял тăрăхне 899,8 пин тенкĕ укçа куçарчĕ. 2009 çулта çак Чăваш Республикин «Çуртйĕр хутшăнăвĕсене йĕркелесси» саккунĕпе килĕшӳллĕн нумай ачаллă пĕр çемьене 2 тăлăха пулăшма палăртатпăр.

2008 çулта çавăн пекех ветерансемпе инвалидсене, халăхăн социаллă пулăшу кирлĕ ытти сийĕсене пулăшу парассипе те тимлерĕмĕр. Федераллă саккунсемпе тата РФ, ЧР ытти нормативлă акчĕсемпе килĕшӳллĕн çăмăллăхсемпе тата пособисемпе, пенси укçипе вăхăтра тивĕçтернĕ.

– Районти ытти отрасльсенче мĕнле улшăнусем пулса иртрĕç?

– Вĕрентӳ сферине илес пулсассăн, паян шкулсенче ачасене тарăн пĕлӳ пама пур условисем те пур. Юлашки çулсенче шкулсен пурлăхпа техника базине палăрмаллах лайăхланчĕ. Вĕрентӳ системине модернизацилемелли комплекслă проекта пурнăçа кĕртнĕ май 1-мĕш класра вĕренекенсем валли 821,2 пин тенкĕлĕх сĕтел-пукан килчĕ. Шкулсене вĕрентӳ кабинечĕсене кӳрсе килесси малалла пырать. Пĕлтĕр кăна района 3 шкул автобусĕ килчĕ. Районти пур вĕрентӳ учрежденийĕсенче те Интернета тухаççĕ, кашни 11 вĕренекен пуçне 1 компьютер тивĕçет.

«Вĕрентӳ» наци проекчĕ те вĕрентӳпе воспитани ĕçне 2008 çулта татах та çӳллĕрех шая çĕклеме май пачĕ. Калайкасси шкулĕ РФ Президенчĕн Грантне – 1 миллион тенке тивĕçрĕ. Уйрăм вĕрентекенсенчен Муркашри вăтам шкулти кĕçĕн класри ачасене вĕрентекен В.В. Смирнова РФ Президенчĕн премине 100 пин тенке тивĕçрĕ, «Солнышко» ача сачĕн воспитательници О.Г. Петрова ЧР Президенчĕн премине –10 пин тенке. Районти шкулсем Чăваш Республикинчи Вĕрентӳ министерствин гранчĕсен конкурсне те хутшăнаççĕ. 2008 çулта Калайкассипе Мăн Хураçка шкулĕсем уйрăм номинацисемпе çĕнтерӳçĕсем пулса тăчĕç. Иртсе каякан çулталăкра 8 вĕренекен республика шайĕнчи олимпиадăсен çĕнтерӳçисем пулса тăчĕç.

Районти сывлăх сыхлавĕн сферинче те нумай ырă улшăнусем пулса иртрĕç. Сывлăх сыхлавĕн учрежденийĕн пурлăхпа техника бази палăрмаллах çирĕпленчĕ. Республика кунĕ умĕн Шетмĕпуçĕнче районти 8-мĕш пĕтĕмĕшле практика врачĕн уйрăмĕ уçăлчĕ. Унта паянхи кун ыйтакан медицина оборудованийĕ вырнаçтарнă. Районта пурăнакансене вăл е ку чиртен прививка тăвасси малалла пырать. В гепатитран 5771 çынна пĕрремĕш хут прививка тунă. Халĕ вĕсене 2-мĕш тата 3-мĕш хут прививка тăваççĕ. Гриппран паянхи куна 4340 çынна прививка тунă. Районти сывлăх хуралçисем пилотлă проекта хутшăнчĕç.

Культура сферинче те ырă пулăмсем чылай пулчĕç. Чăваш Республикин Президенчĕн Указĕпе килĕшӳллĕн культура учрежденийĕсене çĕнетес ĕç пусланчĕ. Республика кунĕ умĕн Кашмашра тĕплĕ юсав ĕçĕсем хыççăн çĕнетнĕ база Культура çурчĕ хăйĕн алăкĕсене уçрĕ. Районти культура учрежденийĕсем çавăн пекех республикăри тĕрлĕ конкурссене хутшăнчĕç. Культура çурчĕсене тĕплĕ юсав ĕçĕсем туса ирттермелли республикăри конкурса хутшăнса Чуманкассинчи Культура çурчĕ республика бюджетĕнчен 350 пин тенкĕ укçа илчĕ. Кунта тĕплĕ юсав ĕçĕсене 766 пин тенкĕлĕх пурнăçларĕç. Васкассинчи Культура çуртĕнче ĕçлекенсем сцена çине тухмалли костюмсене çĕнетрĕç, Мăн Сĕнтĕрти Культура çурчĕ çутă тата сасă оборудованийĕсемпе пуянланчĕ. Республика кунĕнче Муркашри искусство шкулĕ çĕнĕ çурта – физкультурăпа спорт комплексне куçрĕ. Районта Çемье çулталăкне халаллана нумай интереслĕ мероприяти иртрĕ.

Районта 2008 çулхи декабрĕн 26-мĕшĕ тĕлне 398 (2007 çулта – 426) ача çуралчĕ. Вилекенсен йышĕ –613 (2007 çулта– 687) çын пулчĕ. Ĕçсĕррисем – 103 çын.

– 2009 çулхи тĕллевсем, задачăсем тата мĕнлисем?

– Çăмăл мар лару-тăруга кĕтсе илетпĕр Çĕнĕ çула. Тĕнчери финанспа экономика кризисĕ пире те килсе çапрĕ. Çапах та Çĕнĕ çулта мĕн тумаллине 2009 çулхи социаллă-экономика аталанăвĕн прогнозĕнче палăртса хăвартăмăр. Районăн 2009 çулхи бюджетне те йышăннă. Пирĕн тĕллев – пур отрасльте те кăçалхинчен палăрмаллах тăрăшарах ĕçлемелле. Чăваш Республикин Президенчĕн Указĕпе килĕшӳллĕн 2009 çул Çĕр ĕçченĕн çулталăкĕ пулать. Ял хуçалăхне ура çине тăратас ĕçре пысăк шанăç çуратать çакă. Çавна май паян районта икĕ программа хатĕрлетпĕр: пĕри тыр-пул, çĕр улми туса илессипе çыхăннă, тепри – сĕт туса илессине аталантарассипе. 2009 çулта пирĕн çĕр улми туса илессипе çанă тавăра ĕçлемелле. Унăн лаптăкĕ ял хуçалăх предприятийĕсемпе хресчен (фермер) хуçалăхĕсенче 2 пин гектартан кая пулмалла мар. Çавăн пекех пирĕн нумай çул ӳсекен культурăсен вăрлăхне хатĕрлессипе те ĕçе палăрмаллах лайăхлатмалла. Выльăхсен йышне ӳстерессипе тимлемелле. Ăратлă выльăхсемпе ĕçлекен хуçалăхсен çав статуса сыхласа хăвармалла. Выльăх-чĕрлĕх отраслĕне аталантарассин культурине пурнăçа кĕртессипе ĕçлемелле.

Промышленносра та продукци пахалăхне лайăхлатмалли, вăя перекетлеме май паракан технологие çине тăрарах ĕçлемелле.

Çĕнĕ 2009 çулта обществăлла инфраструктурăна малалла аталантарассипе тимлемелле. Çитес çулта ялсем хушшинче çул тăвас ĕçе пуçламалла. Халăх пурнăçне лайăхлатассипе малалла тăрăшмалла.

Çитес çултан пуçласа Республика кунне ял тăрăхĕсенче ирттерме пуçлатпăр. Çакă ялсен сăн-сăпатне улăштарма пулăшĕ. Мĕн палăртнине пурнăçласси вара район администрацийĕ, предприятисемпе организацисен ертӳçисем, ял тăрăхĕсен пуçлăхĕсем, пĕтĕм халăх пĕрле пĕр тĕллевпе ĕçленинчен килет. Çапла пултăр тесе тăрăшăпăр.

Юлашкинчен пурне те çĕнĕ 2009 çул тата çывхарса килекен Христос çуралнă кун ячĕпе саламлатăп. Çĕнĕ çулта, йывăрлăхсене çĕнтерсе пырса, çĕнĕ ӳсĕмсем тума ырлăх-сывлăх сунатăп. 2009 çулта та хамăр пурнăçа лайăхлатассишĕн пĕрле çине тăрса вăй хурар. Çемйĕрсенче яланах килĕшӳпе тату пурнăç пултăр. Çĕнĕ çул умĕнхи хавас кăмăл çулталăк тăршшĕпех çитĕнӳллĕн ĕçлеме вăй парса пытăр. Сывлăхăр çирĕп, кун-çулăр вăрăм пултăр. Телей пĕрлех çӳретĕр.

– Юрий Александрович, Сире те Çĕнĕ çул ячĕпе саламлатпăр. Çирĕп сывлăх, çăмăл мар ĕçĕрте ăнăçусем сунатпăр.

Л. ПАВЛОВА калаçнă.

Çĕнĕ çул парни

Мăн Сĕнтĕрте те – банкомат

Çĕнĕ çул уявĕнче пĕр-пĕрне парне парасси ырă йăлана кĕнĕ. Перекет банкĕн Муркашри уйрăмĕ вара Мăн Сĕнтĕрте тата ун çывăхĕнчи ялсенче пурăнакансене унпа кăшт малараххас савăнтарчĕ: декабрĕн 18-мĕшĕнче Мăн Сĕнтĕрте банкомат хута кайрĕ. Халиччен вăл Муркашра çеçчĕ-ха, Перекет банкĕн Муркашри уйрăмĕ умĕнче. Çапла вара ку тăрăхра пурăнакансем ĕç укçине «хăйсен» банкомачĕнченех илме пуçлĕç. Ку çеç те мар, кредит укçине тӳлеме те, мобиллĕ тата стационарлă телефонпа усă курнăшăн та, пурăнмалли çурт-йĕрпе коммуналлă пулăшусемшĕн те, сут çанталăк газĕпе усă курнăшăн та тӳлевсене банкомат урлăх татма пулать.

Перекет банкĕн Муркашри уйрăмĕн управляющийĕ Г.В. Никитин каланă тăрăх, 2009 çулхи 1 кварталта Муркашра та тепĕр банкомат ĕçлеме пуçламалла.

Л. ТУКТИНА.

Юбилей

Саламлатпăр

Юратнă аннене, хунямана, ырă кăмăллă асаннене, пирĕн хаклă çыннăмăра – Хорнуй ялĕнче пурăнакан **Валентина Васильевна СИНИЧКИНАНА** январĕн 5-мĕшĕнче 80 çул тултарнă ятпа пур кăмăлтан саламлатпăр. Вăрăм кун-çул, çирĕп сывлăх, телей сунатпăр. Санăн ăшă кăмăлу пирĕншĕн нихçан та ан иксĕлтĕр, Турри сана нихăçан та ан пăрахтăр.

Саламлакансем: виçĕ ывăлĕ, виçĕ кинĕ, мăнукĕсем, прамăнукĕ.

Уйкас Турай ялĕнче пурăнакан **Раиса Борисовна РОМАНОВАНА** Çĕнĕ çул ячĕпе тата сумлă юбилей ячĕпе ăшшăн саламлатпăр. Эсĕ кирек хăçан та ĕçшĕн çунса тăнипе, хăвăнтан çирĕп ыйтнипе палăрса тăратăн. Санăн ырă кăмăлу пире хавхалантарса тăрать. Сана 55 çул тултарнă ятпа чун-чĕререн саламлатпăр, яланах савăк кăмăллă, паянхи пек хитре пул. Çирĕп сывлăх, ăнăçу, çемьере килĕшӳ сунатпăр. Ачусемпе, мăнукусемпе савăнса пурăн.

Саламлакансем: мăшăрĕ, 3 хĕрĕ, 2 кĕрӳшĕ, Катюша, Кирюша, Илюша, Анечка мăнукĕсем, аппăшĕпе йăмăкĕсен çемйисем, тăванĕсем, пускилсем.

Юратнă аттене, асаттене – **Иван Алексеевич ВАСЮХИНА** 85 çул тултарнă ятпа ăшшăн саламлатпăр. Пурнăçра телей, вăрăм ĕмĕр, канлĕ ватлăх сунатпăр.

Ачисем, мăнукĕсем, кĕçĕн мăнукĕсем.

Аннене, асаннене, хунямана – Уйкас Турай ялĕнче пурăнакан **Анна Романовна РОМАНОВАНА** 85 çул тултарнă ятпа чун-чĕререн саламлатпăр, ырлăх-сывлăх, телей, вăрăм кун-çул сунатпăр.

Саламлакансем: 2 ывăлĕ, 2 кинĕ, 4 мăнукĕ, мăнукĕсен 5 ачи.

Юнкă ялĕнче пурăнакан **Валерий Порфирьевич МАРЯШКИНА** сумлă юбилей – 75 çул тултарнă ятпа чун-чĕререн саламлатпăр. Вăрăм кун-çул, яланах телей, ăнăçу, çирĕп сывлăх, çемьере килĕшӳ пултăр. Ĕмĕтӳсем пурнăçланччăр, утас çулу такăр пултăр.

Хăй ĕмĕрĕнче «Новая Юнга» колхозра канăва тухиччен шоферта тăрăшса ĕçлерĕн. Тайма пуç сана пуриншĕн те. Ĕмĕрӳ вăрăм пултăр.

Саламлакансем: мăшăрĕ, шăллĕ, хĕрĕпе кĕрӳшĕ, тăванĕсем, кӳршисем.

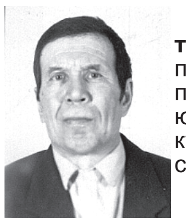

Муркашра пурăнакан **Георгий Ксенофонтович АЛЕКСЕЕВА** 60 çул тултарнă ятпа пур кăмăлтан чи ăшă сăмахсемпе саламлатпăр. Юбилей ячĕпе саламласа сана эпир юман пек çирĕп сывлăх, сурпан пек вăрăм кун-çул, лăпкă пурнăç сунатпăр. Тавтапуç сана пуриншĕн те.

Пысăк салампа: мăшăрĕ, хĕрĕ, кĕрӳшĕ, тăванĕсем.

Поздравляем нашего любимого мужа, отца, деда **МАКСИМОВА Валерия Николаевича**, проживающего в с. Моргауши, с 60-летним юбилеем.

Лет много прошло – седина на висках,
Но искры смешинок играют в глазах,
И годы не стерли твоей красоты,
Прибавили мудрости и красоты.
Немало прошло, но душой ты – казак!
От чистого сердца хотим мы сказать.
Так будь же ты молод и весел всегда.

Жена, сын, дочь, зять, внуки, теща и родные.

Поздравляю всех жителей Моргаушского района с Новым 2009 годом и желаю всех земных благ в новом году. Надеюсь на дальнейшее тесное сотрудничество с вами.

С уважением Анатолий АКИМОВ, директор пилорамы д. Сыбайкасы.

Участница долевой собственности Шишкина Анна Юрьевна, 26.09.1970 года рождения, проживающая по адресу: Чувашская Республика, Моргаушский район, Ярабайкасинское сельское поселение, д. Иштереки, ул. Северная, д. 22, сообщает о намерении выдела земельного участка в счет доли в праве общей собственности на земельный участок из земель сельскохозяйственного назначения на территории землепользования СХПК «Дружба», расположенного в поле № 1, полевой севооборот № 1 площадью 11,52 га пашни.

Все претензии по месту расположения земельного участка прошу направить в 2 адреса:

1. Администрации Ярабайкасинского сельского поселения.

2. Шишкиной Анне Юрьевне, проживающей по адресу: Чувашская Республика, Моргаушский район, Ярабайкасинское сельское поселение, д. Иштереки, ул. Северная, д. 22.